

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**Computerrecht 2020/134 Plaatsen van persoonsgegevens van
vermeende Wob-misbruiker op het VNG-Forum door
gemeenteambtenaren is niet in strijd met de AVG**
Drahmann, A.

Citation

Drahmann, A. (2020). Computerrecht 2020/134 Plaatsen van persoonsgegevens van
vermeende Wob-misbruiker op het VNG-Forum door gemeenteambtenaren is niet in strijd
met de AVG. *Computerrecht*, 2020(4), 259-263. Retrieved from
<https://hdl.handle.net/1887/138120>

Version: Publisher's Version
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/138120>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

heeft voor een vergelijking met computerprogramma's, maar wel aspecten van die tweedehandsmarkt aanhaalt om een tweedehandsmarkt van e-books af te wijzen.¹⁴

Afronding

20. Tom Kabinet heeft twee maanden na de uitspraak van het Hof een verklaring op zijn webpagina opgesteld waarin hij aankondigt te stoppen met zijn werkzaamheden.¹⁵ Volgens Tom Kabinet geeft de uitspraak te weinig ruimte om de ingeslagen weg voort te zetten en weigeren uitgeverijen mee te werken aan innovatieve manieren om e-booklezers en -auteurs samen te brengen.

21. Hoewel het Hof inderdaad de werkwijze van Tom Kabinet¹⁶ afwijst, lijkt het Hof de deur voor een tweedehandsmarkt voor e-books niet volledig dicht te hebben geslagen. Het Hof overweegt in overweging 71 namelijk dat *deze* werkwijze (dat wil zeggen, de werkwijze van Tom Kabinet) een ongeoorloofde mededeling aan het publiek vormt. Welke werkwijze wel zou voldoen, is moeilijk te zeggen. De pijnpunten lijken voornamelijk te liggen in het gebrek aan een redelijke vergoeding in de tweedehandsmarkt, alsook het ontbreken van toestemming van de auteurs.

22. Het *Tom Kabinet*-arrest heeft voor verduidelijking gezorgd, maar – uiteraard – ook nieuwe vragen opgeroepen. Dit is ook niet gek nu het een heus pioniersarrest betreft: niet eerder heeft het Hof zich uitgelaten over het complexe terrein van digitale equivalenten van werken die voorheen enkel in fysieke vorm bestonden. Hoewel het *Tom Kabinet*-arrest het eerste arrest is van zijn soort, is het naar alle waarschijnlijkheid zeker niet het laatste. Het zal interessant zijn om te zien hoe dit bijzondere stukje auteursrecht zich in de toekomst gaat ontwikkelen.

Mr. J.R. Torenbosch & mr. J.J.H. Vos

Nederland

Computerrecht 2020/134

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
1 april 2020, nr. 201902699/1/A2

(Mrs. J.E.M. Polak, E.A. Minderhoud en E.J. Daalder)

m.nt. mr. dr. A. Drahmman¹

(Art. 6 lid 1 en onder e AVG)

ECLI:NL:RVS:2020:900

Plaatsen van persoonsgegevens van vermeende Wobmisbruiker op het VNG-Forum door gemeenteambtenaren is niet in strijd met de AVG.

Uitspraak in het geding tussen:

[appellant], wonend te [woonplaats],

en

het college van burgemeester en wethouders van Borsele, verweerder.

Procesverloop

Bij besluit van 16 augustus 2016 heeft het college naar aanleiding van het verzoek van [appellant] op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens (hierna: Wbp) medegedeeld dat de NAW (naam, adres en woonplaats)-gegevens van [appellant] in het digitale postregistratiesysteem van de gemeente Borsele zijn verwerkt om zijn verzoeken op grond van de Wet openbaarheid bestuur (Wob) te registreren en om brieven aan te kunnen maken, verzenden en registreren. Voorts heeft het college [appellant] bericht geen aanleiding te zien om een overzicht te geven van teksten die op het forum van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn geplaatst, omdat het forum een besloten discussieplatform voor ambtenaren betreft en het niet gaat om verwerking van persoonsgegevens.

Bij besluit van 5 maart 2019 heeft het college opnieuw en naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling van 23 januari 2019 ECLI:NL:RVS:2019:184 beslist op het door [appellant] hiertegen gemaakte bezwaar en dit gegrond verklaard.

Tegen dit besluit heeft [appellant] beroep ingesteld en verzocht om schadevergoeding.

Bij besluit van 3 april 2019 heeft het college het besluit van 5 maart 2019 gewijzigd door [appellant] alsnog een proceskostenvergoeding toe te kennen van € 512,00 voor het indienen van een bezwaarschrift.

Het college heeft een verweerschrift ingediend.

[appellant] heeft nadere stukken ingediend.

¹⁴ Zie hiervoor expliciet overweging 58 van het arrest.

¹⁵ <https://www.tomkabinet.nl/>.

¹⁶ Zie voor de werkwijze van Tom Kabinet punt 4 van de noot.

¹ Mr. dr. A. (Annemarie) Drahmman is universitair hoofddocent aan de afdeling staats- en bestuursrecht van de Universiteit Leiden.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 15 januari 2020, waar [appellant], vertegenwoordigd door [gemaaktigde], en het college, vertegenwoordigd door mr. R.M. Pieterse, zijn verschenen.

Overwegingen

1. Aan het eind van deze uitspraak (onder 53) zal de Afdeling aangeven wat deze uitspraak meer algemeen betekent en wat in deze zaak wordt beslist.

Toepasselijk recht

2. Op 25 mei 2018 is Verordening 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (de Algemene Verordening Gegevensbescherming, hierna: AVG) van toepassing geworden. De AVG is vanaf 25 mei 2018 rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat (artikel 99, derde lid, van de AVG). De Wbp is op 25 mei 2018 ingetrokken. De AVG heeft onmiddellijke werking. Het overgangsrecht in artikel 48, tiende lid, van de Uitvoeringswet AVG is in dit geval niet van toepassing.

3. Voor wat betreft het verzoek om schadevergoeding is de AVG van toepassing. [appellant] heeft op 13 juni 2019, dus na de inwerkingtreding van de AVG, de rechtbank verzocht het college te veroordelen tot het betalen van schadevergoeding. Voor de beoordeling van de onrechtmatigheid van het handelen, dat zich in dit geval ten dele vóór 25 mei 2018 heeft voorgedaan, is het oude recht van toepassing, dat wil zeggen de Wbp.

4. De Afdeling is van oordeel dat [appellant] in deze overgangsfase, waarin een verzoek is gedaan na 25 mei 2018 tot vergoeding van schade in verband met handelingen die ten dele daarvoor hebben plaatsgevonden en die strijdig waren met de Wbp en thans ook strijd zouden opleveren met de AVG en waarin dus het materiële beoordelingskader al hetzelfde was, ook de rechtsbescherming als onder 27 uiteengezet moet worden geboden.

Uitspraak van de Afdeling van 23 januari 2019

5. De Afdeling heeft in de uitspraak van 23 januari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:184 het besluit van 26 januari 2017 vernietigd. Bij het besluit van 5 maart 2019 heeft het college het door [appellant] tegen het besluit van 16 augustus 2016 gemaakte bezwaar niet-ontvankelijk verklaard omdat hij misbruik van recht maakt.

6. De Afdeling heeft bepaald dat tegen het door het college nieuw te nemen besluit op bezwaar slechts beroep kan worden ingesteld bij de Afdeling.

7. In de uitspraak heeft de Afdeling ten aanzien van het verzoek om schadevergoeding overwogen dat het college geen inzage heeft gegeven of en welke persoonsgege-

vens van [appellant] op het VNG-Forum zijn verwerkt. Het college heeft, voor zover zodanige gegevens zijn verwerkt, geen overzicht gegeven van de gegevens, en evenmin een omschrijving van het doel of de doeleinden van de verwerking, de categorieën van gegevens waarop de verwerking betrekking heeft en de ontvangers of categorieën van ontvangers, alsmede de beschikbare informatie over de herkomst van de gegevens. Als gevolg daarvan was niet vast te stellen of het college op het VNG-Forum persoonsgegevens heeft verwerkt in strijd met de Wbp. De Afdeling overwoog dat het college dit bij de nieuwe beslissing op bezwaar diende te betrekken. Gelet daarop heeft de Afdeling het verzoek tot schadevergoeding in haar uitspraak van 23 januari 2019 afgewezen.

Het besluit van 5 maart 2019

8. In het besluit van 5 maart 2019 heeft het college aan [appellant] een overzicht verstrekt van de verwerking van persoonsgegevens namens het college op het VNG-Forum. Het college heeft toegelicht dat een medewerker van de gemeente twee berichten over een verzoek van [appellant] op grond van de Wob, heeft geplaatst op het VNG-Forum. In het eerste bericht is de naam van [appellant] vermeld en in het tweede bericht alleen de naam van het door hem ingeschakelde juridische adviesbureau 'Juridisch Advies Voorbach/Voorbach & Van Dongen'.

9. Het college heeft in het besluit van 5 maart 2019 uitgelegd dat de verwerking van persoonsgegevens is toe te rekenen aan het college als verantwoordelijke in de zin artikel 1, aanhef en onder d, van de Wbp. Het besluit van 16 augustus 2016 wordt in zoverre gewijzigd dat een aanvullend overzicht wordt verstrekt van de verwerking van persoonsgegevens op het VNG-Forum. Het college stelt dat het doel van de verwerkingen is neergelegd in artikel 8, aanhef en onder e, van de Wbp. De categorie van ontvangers zijn de deelnemers aan het VNG-Forum (onderdeel Wob). De herkomst van de gegevens zijn respectievelijk een Wob-verzoek van [appellant] en een door hem ingediend bezwaarschrift.

10. Bij besluit van 3 april 2019 heeft het college het besluit van 5 maart 2019 gewijzigd door alsnog een vergoeding toe te kennen van € 512,00 voor het indienen van een bezwaarschrift. Het college is hiermee tegemoetgekomen aan de beroepsgrond van [appellant].

Tussentijdse conclusie

11. Het beroep van [appellant] tegen het besluit van 5 maart 2019 is niet-ontvankelijk, omdat hij geen procesbelang meer heeft bij de beoordeling van dit besluit. De Afdeling ziet wel aanleiding het college te veroordelen in de proceskosten voor het indienen van een bezwaarschrift, omdat het terecht was ingesteld.

12. Omdat bij het besluit van 3 april 2019 volledig aan [appellant] is tegemoetgekomen, is tegen dit besluit geen beroep van rechtswege ontstaan.

13. In deze procedure is alleen nog het door [appellant] gedane verzoek om schadevergoeding aan de orde. (...)

Beoordeling verzoek om schadevergoeding

28. [appellant] stelt aanspraak te maken op schadevergoeding, omdat het college ten onrechte zijn persoonsgegevens op het VNG-Forum heeft geplaatst en omdat het college hem te laat heeft geïnformeerd over de gegevensverwerking.

(On)rechtmatige verwerking van persoonsgegevens

29. De Afdeling is van oordeel dat het college zich te recht op het standpunt stelt dat in dit geval de verwerking van persoonsgegevens niet onrechtmatig is en er dus geen aanspraak bestaat op schadevergoeding. Daartoe wordt als volgt overwogen.

30. Bij het college kan op grond van de Wob een verzoek tot openbaarmaking en verstrekking van informatie over een bestuurlijke aangelegenheid worden verzocht. De uitvoering van de Wob is een publiekrechtelijke taak van het college. Voor het goed functioneren van de Wob is van belang dat onderzoek naar misbruik van de Wob wordt gedaan en dat eventueel misbruik wordt vastgesteld. De VNG heeft door middel van het VNG-Forum een digitaal platform opgericht om gemeenten in staat te stellen met elkaar te overleggen over de wijze van aanpak en afhandeling van de vele, veelal louter voor het innen van dwangsommen ingediende, Wob-verzoeken. Op 1 oktober 2016 heeft wetgever de dwangsom bij Wob-verzoeken afgeschaft. De VNG heeft in 2017 het onderdeel Wob/gemeenten van het VNG-Forum opgeschoond door alle discussies offline te halen. Persoonsgegevens die zijn geplaatst vóór 1 april 2017 zijn niet meer te achterhalen (zie onder meer de uitspraak van de rechtbank Den Haag van 18 mei 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:5404).

31. Het op een verzoek van een andere gemeente noemen van de naam van [appellant] op het VNG-Forum had tot doel een goede uitvoering van de Wob te verzekeren en te voorkomen dat de Wob wordt misbruikt om dwangsommen te innen bij het niet tijdig nemen van een beslissing op een verzoek. Dit doel is in overeenstemming met artikel 8, onder e van de Wbp (en artikel 6, eerste lid en onder e, van de AVG). Anders dan [appellant] betoogt, is er geen grond voor het oordeel dat de gegevensverwerking niet in overeenstemming met de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit is. Het doel van de verwerking staat in verhouding tot de inbreuk op de privacy van [appellant] en kon niet met minder ingrijpende middelen worden bereikt. Het vermelden van de naam van [appellant] was noodzakelijk, omdat alleen op die manier kon worden nagegaan of hij bij meerdere gemeenten Wob-verzoeken had ingediend die mogelijk zijn gericht op het innen van een dwangsom. Het was evenmin bovenmatig

om deze gegevens te delen op het VNG-Forum. Zoals het college heeft toegelicht ter zitting, hadden voor het onderdeel Wob/gemeenten van het VNG-Forum alleen degenen toegang die een specifieke functie hebben, gerelateerd aan de behandeling van Wob-verzoeken. Voor de stelling van [appellant] dat heel bestuurlijk Nederland kennis heeft kunnen nemen van zijn naam, is geen grond aanwezig. [appellant] heeft ook, desgevraagd, niet inzichtelijk gemaakt welke concrete nadelige gevolgen het resultaat zijn geweest van het noemen van zijn naam op het VNG-Forum.

32. Omdat het college met het noemen van de naam van [appellant] op het VNG-Forum niet onrechtmatig heeft gehandeld, wordt het verzoek om schadevergoeding reeds daarom afgewezen.

(...)

Conclusie

50. Het beroep van [appellant] tegen het besluit van 5 maart 2019 is niet-ontvankelijk.

51. Het verzoek om schadevergoeding wordt afgewezen.

52. Het college dient op na te melden wijze tot vergoeding van de proceskosten te worden veroordeeld. Hierbij wordt wegingsfactor 0,5 gehanteerd, omdat het beroepschrift gericht tegen het besluit van 5 maart 2019, uitsluitend ziet op de vergoeding van proceskosten.

Samenvatting

53. In deze uitspraak en in drie andere uitspraken van vandaag gaat de Afdeling in op de mogelijkheden om bij de bestuursrechter vergoeding van schade te vragen, als iemand stelt dat een bestuursorgaan in strijd met de toepasselijke privacywetgeving (sinds 25 mei 2018 de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG) persoonsgegevens heeft verwerkt. De jurisprudentie van de Afdeling bood voor de inwerkingtreding van de AVG en de Uitvoeringswet minder mogelijkheden, wat met zich bracht dat de burger dan was aangewezen op de weg naar de burgerlijke rechter. Die weg blijft openstaan, maar nu kan in een groter aantal gevallen ook de bestuursrechter worden benaderd voor verzoeken om schadevergoeding tot een bedrag van € 25.000,00. Voor het antwoord op de vraag wanneer dat kan, zie vooral hiervoor onder 27. Het gaat dus over een procedurele vraag van rechtsbescherming, namelijk wanneer in geval van onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens de weg naar de bestuursrechter kan worden ingeslagen.

Inhoudelijk beslist de Afdeling vervolgens dat om voor schadevergoeding in aanmerking te komen voldaan moet zijn aan de eisen die artikel 6:106 van het Burgerlijk Wetboek stelt. Dat betekent voor deze gevallen dat sprake moet zijn van aantasting van de eer of goede naam van betrokkene dan wel van aantasting van de persoon op an-

dere wijze. De Afdeling sluit daarbij aan bij de rechtspraak van de Hoge Raad. In deze zaak beslist de Afdeling dat [appellant] geen aanspraak kan maken op een schadevergoeding. Het college heeft met het noemen van de naam van [appellant] op het VNG-Forum niet onrechtmatig gehandeld. De gestelde schade als gevolg van het niet tijdig volledig informeren over de verwerking van persoonsgegevens heeft [appellant] niet met concrete gegevens onderbouwd.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

- I. verklaart het beroep tegen het besluit van 5 maart 2019 niet-ontvankelijk;
- II. wijst het verzoek om schadevergoeding af;
(...)

Noot

1. Mogen gemeentebesturen op een forum persoonsgegevens uitwisselen over personen die (veelvuldig) verzoeken om informatie indienen op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob)? Over deze vraag gaan twee uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) van 1 april 2020 (naast de hierboven weergegeven uitspraak ook ECLI:NL:RVS:2020:901). De Afdeling beantwoordt deze vraag bevestigend. Omdat de gemeentebesturen niet in strijd met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) hebben gehandeld, wordt ook het verzoek om schadevergoeding van appellant afgewezen. Op 1 april 2020 heeft de Afdeling nog twee uitspraken gedaan over het recht op schadevergoeding bij schending van de AVG. Leonie van Sloten zal in de volgende aflevering van *Computerrecht* een annotatie bij een van deze vergelijkbare uitspraken schrijven (ECLI:NL:RVS:2020:899). In die annotatie zal zij ingaan op het recht op schadevergoeding op grond van de AVG. In deze annotatie volsta ik daarom voor die aspecten met een verwijzing naar haar annotatie. In aanvulling daarop wil ik in deze annotatie stilstaan bij de vraag wanneer het rechtmatig is om gegevens op een forum uit te wisselen. Daarvoor zal ik eerst kort de casus uit de twee uitspraken schetsen (onder 2-4). Vervolgens zal ik het oordeel van de Afdeling weergeven (onder 5-7) en analyseren (onder 8-11).

2. Eerder signaleerde ik in dit tijdschrift (*Computerrecht* 2019/113) vier uitspraken van de Afdeling van 23 januari 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:181, ECLI:NL:RVS:2019:182, ECLI:NL:RVS:2019:183 en ECLI:NL:RVS:2019:184). Deze uitspraken gingen in de kern over de vraag of informatie op het forum van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) valt binnen de reikwijdte van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). De Afdeling beantwoordde deze vraag bevestigend. Berichten die door gemeenteambtenaren op een VNG-Forum worden geplaatst kwalificeren als handelingen die moeten worden toegerekend aan het college van burgemeester en wethouders (college) van de gemeente

waarvoor die ambtenaren werkzaam zijn. Daarom moet dat college in zoverre als verantwoordelijke in de zin van de Wbp worden aangemerkt.

Omdat in drie van de vier zaken door de colleges geen inzage was gegeven of en welke persoonsgegevens van X op het VNG-Forum zijn verwerkt, was voor de Afdeling niet vast te stellen of in strijd met de Wbp was gehandeld. De colleges moesten daarom eerst nieuwe beslissingen op bezwaar nemen waarin alsnog inhoudelijk op het Wbp-verzoek van X zou worden ingegaan. Tegen die nieuwe beslissingen zou X dan direct beroep kunnen instellen bij de Afdeling. Dit heeft X ook gedaan, hetgeen heeft geresulteerd in deze twee uitspraken van de Afdeling van 1 april 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:900 en ECLI:NL:RVS:2020:901).

3. Het college van Borsele heeft in de nieuwe beslissing op bezwaar aan X een overzicht verstrekt van de verwerking van zijn persoonsgegevens op het VNG-Forum: een medewerker van de gemeente heeft twee berichten over een Wob-verzoek van X geplaatst op het VNG-Forum. In het eerste bericht is zijn naam vermeld en in het tweede bericht alleen de naam van het door hem ingeschakelde juridische adviesbureau 'Juridisch Advies Voorbach/Vorbach & Van Dongen'.

4. Het college van Harderwijk heeft twee nieuwe beslissingen op bezwaar genomen. Eerst verklaarde het college het bezwaar ongegrond, omdat de gegevens die in 2016 zijn geplaatst, inmiddels van het VNG-Forum waren verwijderd en daarom niet meer terug te halen waren. Drie maanden later is dat besluit gewijzigd, omdat het college alsnog de beschikking heeft gekregen over deze gegevens via de VNG, die de gegevens heeft bewaard in verband met 'een juridische procedure'. Het college heeft dus alsnog aan X een overzicht verstrekt van de gegevens die door het college op het VNG-Forum zijn verwerkt. Uit de uitspraak blijkt niet welke gegevens dit zijn geweest.

5. In rechtsoverweging 29 e.v. van beide uitspraken gaat de Afdeling vervolgens in op de vraag of het college ten onrechte de persoonsgegevens van X op het VNG-Forum heeft geplaatst. Dit is niet het geval. Volgens de Afdeling is de uitvoering van de Wob een publiekrechtelijke taak van het college. Voor het goed functioneren van de Wob is van belang dat onderzoek naar misbruik van de Wob wordt gedaan en dat eventueel misbruik kan worden vastgesteld. De VNG heeft door middel van het VNG-Forum een digitaal platform opgericht om gemeenten in staat te stellen met elkaar te overleggen over de wijze van aanpak en afhandeling van de vele, veelal louter voor het innen van dwangsommen ingediende, Wob-verzoeken.

6. Het op een verzoek van een andere gemeente noemen van de naam van X op het VNG-Forum had dus volgens de Afdeling tot doel een goede uitvoering van de Wob te verzekeren en te voorkomen dat de Wob wordt misbruikt om dwangsommen te innen bij het niet tijdig nemen van een beslissing op een Wob-verzoek. Dit doel is volgens de Afdeling in overeenstemming met artikel 8, onder e, van de Wbp en artikel 6, eerste lid en onder e, van de AVG. Dit artikellid luidt als volgt:

“De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (...) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen.”

7. Vervolgens oordeelt de Afdeling dat de gegevensverwerking ook in overeenstemming is met de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit. Het vermelden van de naam van X zou noodzakelijk zijn, omdat alleen op die manier kon worden nagegaan of hij bij meerdere gemeenten Wob-verzoeken had ingediend die mogelijk waren gericht op het innen van een dwangsom. Daarnaast acht de Afdeling van belang dat voor dit deel van het VNG-Forum alleen ambtenaren met een Wob-gerelateerde functie toegang hadden. Ook neemt de Afdeling voor dit oordeel in aanmerking dat X niet inzichtelijk heeft gemaakt welke concrete nadelige gevolgen het resultaat zijn geweest van het noemen van zijn naam op het VNG-Forum. Nu het noemen van de naam van X op het VNG-Forum niet onrechtmatig was, wordt het verzoek om schadevergoeding afgewezen.

8. De uitspraken van de Afdeling zullen met instemming worden ontvangen door bestuursorganen: het onderling kunnen uitwisselen van persoonsgegevens maakt het een stuk eenvoudiger om te achterhalen of sprake is van een situatie waarbij een persoon bij meerdere gemeenten meerdere Wob-verzoeken indient, hetgeen een aanwijzing zou kunnen zijn dat de verzoeken zijn ingediend met geen ander doel dan om ten laste van de overheid geldsommen te incasseren of om de overheid anderszins te frustreren (zie voor enkele vuistregels over (misbruik van) Wob-verzoeken de annotatie van R. Stijnen bij ABRvS 11 september 2019, AB 2020/187). Toch wil ik bij deze uitspraken twee kleine kanttekeningen maken.

9. Ten eerste oordeelt de Afdeling dat het voor het goed functioneren van de Wob van belang is dat onderzoek naar misbruik van de Wob wordt gedaan en dat eventueel misbruik kan worden vastgesteld. Het lijkt mij echter dat zeer terughoudend moet worden omgegaan met het delen van persoonsgegevens voor dit doel. De Wob is namelijk vastgesteld ter uitvoering van artikel 110 van de Grondwet. Dit artikel bepaalt dat de overheid bij de uitvoering van haar taak openbaarheid betracht volgens regels bij de wet te stellen. De Wob is dus vastgesteld met het oog op een goede en democratische bestuursvoering. Artikel 3 lid 3 van de Wob bepaalt daarom dat de verzoeker bij zijn verzoek geen belang hoeft te stellen: het belang van openbaarmaking staat immers voorop. Omdat met de Wob het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering is gemoeid, moeten bestuursorganen terughoudend zijn met het verweer dat sprake is van misbruik van de Wob. Ook Stijnen stelt dat gewaakt moet worden voor doorgeschoten toetsing aan de poort (zie ook recent ABRvS 20 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1268, waarin de Afdeling

haar jurisprudentie over de kwalificatie van een verzoek om informatie als Wob-verzoek preciseert). Daarom zou het uitwisselen van persoonsgegevens van Wob-verzoekers op een forum slechts moeten plaatsvinden als er sterke aanwijzingen zijn dat sprake is van misbruik. Zo zal het aanleggen van een database van de gegevens van alle personen die ooit een Wob-verzoek hebben ingediend bij een Nederlandse gemeente om zo mogelijk misbruik te kunnen ontdekken, niet aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit voldoen. De notie dat de publieke taak die op grond van de Grondwet en de Wob op bestuursorganen rust het betrachten van openbaarheid is – naast het belang van een goede uitvoering van de Wob – mis ik in deze uitspraak.

10. In het verlengde van het voorgaande, wijs ik erop dat de Afdeling in rechtsoverweging 30 overweegt dat de wetgever op 1 oktober 2016 de dwangsom bij Wob-verzoeken heeft afgeschaft. Om deze reden heeft de VNG in 2017 dit onderdeel van het VNG-Forum opgeschoond door alle discussies offline te halen, waardoor persoonsgegevens die zijn geplaatst vóór 1 april 2017 niet meer zijn te achterhalen. Ik vraag me af of het oordeel van de Afdeling anders zou zijn geweest als de persoonsgegevens waren gedeeld na het afschaffen van de dwangsom bij Wob-verzoeken. Sinds het afschaffen van deze dwangsom is het aantal gevallen waar sprake is van misbruik namelijk aanzienlijk gedaald. Mijns inziens is dan ook de vraag gerechtvaardigd of het anno 2020 nog altijd nodig is voor het goed functioneren van de Wob om persoonsgegevens van Wob-verzoekers (of negatief geformuleerd: vermeende Wob-misbruikers) uit te wisselen op een forum.

11. Hoewel men kritisch kan zijn over de hoeveelheid tijd en geld die de door X aangespannen procedures kosten, moet ook worden vastgesteld dat deze procedures soms leiden tot interessante uitspraken. Is met deze uitspraak de queeste van X afgerond? Ik vrees van niet. Zo heeft de rechtbank Oost-Brabant op 28 april 2020 een uitspraak gedaan in een vergelijkbare procedure tussen X en het college van Helmond (ECLI:NL:RBOBR:2020:2437). Hieruit blijkt dat X na de zitting had verzocht om heropening van het onderzoek zodat prejudiciële vragen zouden kunnen worden gesteld over het schadebegrip in de AVG. Dit verzoek heeft de rechtbank afgewezen, hetgeen voor X aanleiding kan zijn geweest om in hoger beroep te gaan. Wordt dus mogelijk vervolgd.

Mr. dr. A. Drahmman